Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

4. prosince 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Harmonizace určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti – Směrnice 2001/29/ES – Články 2 až 4 – Právo na rozmnožování – Pojem ‚dílo‘ – Autorskoprávní ochrana děl užitého umění – Zkoumání originality předmětu užitého umění – Pojem ‚rozhodnutí učiněná na základě tvůrčí svobody‘ – Kritéria pro posouzení těchto rozhodnutí – Posouzení porušení výlučných práv“

Ve spojených věcech C-580/23 a C-795/23,

jejichž předmětem jsou dvě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Odvolací soud zasedající ve Stockholmu jako odvolací soud pro průmyslové vlastnictví a hospodářské věci, Švédsko) ze dne 20. září 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 21. září 2023 (C-580/23) a rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) ze dne 21. prosince 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 21. prosince 2023 (C-795/23), v řízeních

Mio AB,

Mio e-handel AB,

Mio Försäljning AB

proti

Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag (C-580/23),

a

USM U. Schärer Söhne AG,

proti

konektra GmbH,

LN (C-795/23)

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

* Jednací jazyky: němčina a švédština.

ve složení: F. Biltgen, předseda senátu, T. von Danwitz, místopředseda Soudního dvora vykonávající funkci soudce prvního senátu, I. Ziemele (zpravodajka), A. Kumin a S. Gervasoni, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: C. Strömholm, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 30. ledna 2025,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Mio AB, Mio e-handel AB a Mio Försäljning AB: Å. Hellstadius, M. Johansson a R. Wessman, advokater,

– za konektra GmbH a LN: R. Hirsch a N. Tretter, Rechtsanwälte,

– za Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag: M. Bruder a H. Wistam, advokater,

– za USM U. Schärer Söhne AG: E. Keller s V. Zipperich, Rechtsanwälte,

– za francouzskou vládu: R. Bénard a E. Timmermans, jako zmocněnci,

– za nizozemskou vládu: M. K. Bulterman a J. M. Hoogveld, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi: C. Faroghi, J. Samnadda a G. von Rintelen, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 8. května 2025,

vydává tento

Rozsudek

1 Obě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článků 2 až 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci dvou sporů mezi Mio AB, Mio e-handel AB a Mio Försäljning AB, společnostmi založenými podle švédského práva (dále jen „společnost Mio“) na straně jedné a Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag, společností založenou podle švédského práva (dále jen „společnost Asplund“) na straně druhé (C-580/23), a mezi USM U. Schärer Söhne AG, společností založenou podle švýcarského práva (dále jen „společnost USM“) na straně jedné a konektra GmbH, společností založenou podle německého práva, a LN, jejím ředitelem (dále jen „společnost Konektra“) na straně druhé (C-795/23), týkajících se údajných porušení autorského práva.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2001/29

3 Body 4, 9, 10 a 60 odůvodnění směrnice 2001/29 uvádějí:

„(4) Větší právní jistota a vysoká úroveň ochrany duševního vlastnictví poskytovaná harmonizovaným právním rámcem týkajícím se autorského práva a práv s ním souvisejících podpoří podstatné investice do tvůrčí a inovační činnosti včetně síťové infrastruktury a povede tím k růstu a vyšší konkurenceschopnosti evropského průmyslu, a to jak v oblasti obsahu a informačních technologií, tak obecněji v široké škále průmyslových a kulturních odvětví. Tato skutečnost zajistí zaměstnanost a podpoří vytváření nových pracovních míst.

[…]

(9) Jakákoliv harmonizace autorského práva a práv s ním souvisejících musí vycházet z vysoké úrovně ochrany, jelikož taková práva jsou pro duševní výtvory zásadní. Jejich ochrana napomáhá zajistit udržení a rozvoj tvořivosti v zájmu autorů, výkonných umělců, výrobců, spotřebitelů, kultury, průmyslu a široké veřejnosti. Duševní vlastnictví bylo proto uznáno za nedílnou součást vlastnictví.

(10) Mají-li autoři nebo výkonní umělci pokračovat ve své tvůrčí a umělecké činnosti, musí dostat za užití svého díla přiměřenou odměnu, stejně jako výrobci, mají-li tuto činnost financovat. Investice vyžadovaná[é] na produkci výrobků, jako jsou zvukové záznamy, filmy nebo multimediální výrobky, a služeb, jako jsou služby na požádání, jsou značné. Odpovídající právní ochrana [práv] duševního vlastnictví je nezbytná pro zajištění dostupnosti takové odměny a pro možnost uspokojivé návratnosti takové investice.

[…]

(60) Ochranou stanovenou v této směrnici by neměly být dotčeny vnitrostátní právní předpisy nebo právní předpisy Společenství v jiných oblastech, jakými jsou průmyslové vlastnictví, ochrana údajů, podmíněný přístup, přístup k veřejným dokumentům a pravidlo časové posloupnosti využívání ve sdělovacích prostředcích, které se mohou dotknout ochrany autorského práva a práv s ním souvisejících.“

4 Článek 2 této směrnice, nadepsaný „Právo na rozmnožování“, stanoví:

„Členské státy stanoví výlučné právo udělit svolení nebo zakázat přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování jakýmikoliv prostředky a v jakékoliv formě, vcelku nebo po částech:

a) pro autory v případě jejich děl;

b) pro výkonné umělce v případě záznamů jejich výkonů;

c) pro výrobce zvukových záznamů v případě jejich zvukových záznamů;

d) pro výrobce prvotních záznamů filmů ve vztahu k originálům a rozmnoženinám jejich filmů;

e) pro vysílací organizace v případě záznamu jejich vysílání, ať už po drátě nebo bezdrátově, včetně vysílání pomocí kabelu nebo družice.“

5 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Právo na sdělování děl veřejnosti a právo na zpřístupnění jiných předmětů ochrany veřejnosti“, stanoví:

„1. Členské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátově včetně zpřístupnění jejich děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí.

2. Členské státy stanoví výlučné právo udělit svolení nebo zakázat zpřístupnění veřejnosti po drátě nebo bezdrátově takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnost má k těmto předmětům ochrany přístup z místa a v době, který si zvolí:

a) pro výkonné umělce v případě záznamů jejich výkonů;

b) pro výrobce zvukových záznamů v případě jejich zvukových záznamů;

c) pro výrobce prvotních záznamů filmů v případě originálu a rozmnožení jejich filmů;

d) pro vysílací organizace v případě záznamu jejich vysílání, ať už po drátě nebo bezdrátově, včetně vysílání pomocí kabelu nebo družice.

3. Práva uvedená v odstavcích 1 a 2 se nevyčerpají žádným sdělením veřejnosti nebo zpřístupněním veřejnosti podle tohoto článku.“

6 Článek 4 této směrnice, nadepsaný „Právo na rozšiřování“, stanoví:

„1. Členské státy stanoví pro autory u originálů jejich děl nebo jejich rozmnožení výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakoukoliv formu veřejného rozšiřování prodejem nebo jiným způsobem.

2. Právo na rozšiřování se u originálu nebo rozmnožení díla v[…] [Evropském společenství] nevyčerpá s výjimkou případu, kdy je první prodej nebo jiný převod vlastnictví takového předmětu ve Společenství uskutečněn nositelem práv nebo s jeho souhlasem.“

7 Článek 5 směrnice 2001/29, nadepsaný „Výjimky a omezení“, stanoví:

„1. Dočasné úkony rozmnožení uvedené v článku 2, které jsou krátkodobé nebo příležitostné a tvoří nedílnou a podstatnou část technologického procesu a jejichž výhradním účelem je umožnit:

a) přenos v rámci sítě mezi třetími stranami uskutečněný zprostředkovatelem nebo

b) oprávněné užití

díla nebo jiného předmětu ochrany a které nemají žádný samostatný hospodářský význam, jsou vyloučeny z práva na rozmnožování stanoveného v článku 2.

[…]

5. Výjimky a omezení stanovené v odstavcích 1, 2, 3 a 4 mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv.“

8 Článek 9 této směrnice, nadepsaný „Další používání jiných právních předpisů“, stanoví, že touto směrnicí nejsou dotčena ustanovení týkající se jiných oblastí.

Směrnice 98/71/ES

9 Bod 8 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/71/ES ze dne 13. října 1998 o právní ochraně (průmyslových) vzorů (Úř. věst. 1998, L 289, s. 28; Zvl. vyd. 13/21, s. 120) uvádí:

„[V]zhledem k tomu, že právní předpisy o autorských právech nejsou zharmonizovány, je důležité stanovit zásady pro kumulaci ochrany podle zvláštní[ch] právních předpisů o ochraně zapsaných (průmyslových) vzorů a podle právních předpisů o ochraně autorských práv, avšak ponechat členským státům možnost stanovit si rozsah ochrany autorských práv a podmínky, za kterých je taková ochrana poskytována“.

10 Článek 17 této směrnice, nadepsaný „Vztah k autorskému právu“, stanoví:

„(Průmyslový) vzor chráněný podle této směrnice právem k (průmyslovému) vzoru, který je v členském státě zapsán, může požívat ochrany také podle právních předpisů o autorském právu takového státu, a to ode dne, kdy byl (průmyslový) vzor vytvořen nebo v jakékoliv formě zachycen. Rozsah a podmínky, za kterých je taková ochrana poskytována včetně požadované úrovně původnosti stanoví každý jednotlivý členský stát.“

Nařízení (ES) č. 6/2002

11 Bod 32 odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství (Úř. věst. 2002, L 3, s. 1; Zvl. vyd. 13/27, s. 142) uvádí:

„V případě neúplné harmonizace právních předpisů o autorském právu je důležité stanovit zásady kumulace ochrany podle právních předpisů o (průmyslových) vzorech Společenství a podle právních předpisů o autorském právu a ponechat na členských státech stanovení rozsahu ochrany autorského práva a podmínek, za kterých se tato ochrana poskytuje.“

12 V článku 3 písm. a) tohoto nařízení je pojem „(průmyslový) vzor“ vymezen stejně jako v čl. 1 písm. a) směrnice 98/71.

13 Článek 96 tohoto nařízení, nadepsaný „Vztah k ostatním formám ochrany podle vnitrostátních právních předpisů“, v odstavci 2 stanoví:

„(Průmyslový) vzor chráněný (průmyslovým) vzorem Společenství má nárok na ochranu také podle právních předpisů členských států upravujících autorské právo ode dne, kdy byl (průmyslový) vzor

vytvořen nebo stanoven v jakékoliv podobě. Míru, ve které, a podmínky, za jakých je tato ochrana poskytnuta včetně úrovně požadované původnosti stanoví členský stát.“

Švédské právo

14 Ustanovení § 1 Lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (1960:729) [zákon o autorském právu k literárním a uměleckým dílům (1960:729)] (SFS 1960, č. 729), ve znění použitelném na spor v původním řízení ve věci C-580/23 (dále jen „zákon o autorském právu k literárním a uměleckým dílům“), stanoví:

„Osoba, která vytvořila literární nebo umělecké dílo, má k tomuto dílu autorské právo bez ohledu na to, zda se jedná o

1. fiktivní nebo popisné vyjádření v psané nebo mluvené podobě,

2. počítačový program,

3. hudební nebo dramatické dílo,

4. filmové dílo,

5. fotografické dílo či jiné výtvarné dílo,

6. architektonické dílo či dílo užitého umění, nebo

7. dílo vyjádřené jiným způsobem.“

15 Podle § 2 zákona o autorském právu k literárním a uměleckým dílům zahrnuje autorské právo s výhradou určitých omezení výlučné právo nakládat s dílem rozmnožováním a zpřístupnit jej veřejnosti v původní nebo v pozměněné formě, přeložené nebo přepracované, v rámci jiného literárního nebo uměleckého žánru nebo jinou technikou. „Rozmnožováním díla“ se rozumí jakékoli přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování jakýmikoliv prostředky a v jakékoliv formě, vcelku nebo po částech. Dílo je zpřístupněno veřejnosti například tehdy, je-li veřejně přenášeno nebo jsou-li rozmnoženiny díla nabízeny k prodeji, k pronájmu či k výpůjčce nebo jinak veřejně šířeny.

16 Podle ustanovení § 53b zákona o autorském právu k literárním a uměleckým dílům může soud pod hrozbou sankce zakázat osobě, která se dopouští jednání porušujícího autorské právo nebo se na něm podílí, aby v tomto jednání pokračovala.

Německé právo

17 Ustanovení § 2 Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz) [zákon o autorském právu a právech s ním souvisejících (zákon o autorském právu)] ze dne 9. září 1965 (BGBl. 1965 I, s. 1273), ve znění použitelném na spor v původním řízení ve věci C-795/23, nadepsaného „Chráněná díla“, v odstavci 1 bodě 4 stanoví, že chráněná literární, vědecká a umělecká díla zahrnují zejména díla krásných umění, včetně děl architektury a užitého umění, jakož i nástiny těchto děl. Podle ustanovení tohoto § 2 odst. 2 jsou díly ve smyslu tohoto zákona pouze osobní duševní výtvory.

Spory v původních řízeních a předběžné otázky

Věc C-580/23

18 Společnost Asplund navrhuje a vyrábí interiérový nábytek. Sortiment výrobků společnosti Asplund zahrnuje zejména jídelní stoly z řady „Palais Royal“.

19 Společnost Mio vykonává činnost maloobchodního prodeje v odvětví nábytku a interiéru nemovitostí. Sortiment výrobků společnosti Mio zahrnuje zejména jídelní stoly z nábytkové řady „Cord“.

20 V říjnu 2021 podala společnost Asplund proti společnosti Mio žalobu k Patent- och marknadsdomstolen (Soud pro průmyslové vlastnictví a obchod, Švédsko) z důvodu porušení autorského práva. V rámci této žaloby se společnost Asplund domáhala zejména toho, aby tento soud pod hrozbou sankce zakázal společnosti Mio vyrábět, uvádět na trh nebo prodávat jídelní stoly z nábytkové řady „Cord“, přičemž tvrdila, že stoly z řady „Palais Royal“ jsou chráněny autorským právem jakožto díla užitého umění, a jídelní stoly z nábytkové řady „Cord“ tedy porušují autorské právo v rozsahu, v němž vykazují značnou podobnost se stoly z řady „Palais Royal“.

21 Společnost Mio zpochybnila, že jsou stoly z řady „Palais Royal“ chráněny autorským právem, přičemž uvádí, že tyto stoly nejsou dostatečně originální k tomu, aby získaly odpovídající ochranu. Podle společnosti Mio koncepce těchto stolů vychází z pouhých variací (průmyslových) vzorů, které byly známy dříve a jsou uvedeny v rejstříku (průmyslových) vzorů zapsaných v Evropské unii. V každém případě, i kdyby stoly z řady „Palais Royal“ byly chráněny autorským právem, byla by tato ochrana omezená a ohraničená a rozdíly existující mezi oběma dotčenými vzory stolů by stačily k prokázání, že stoly společnosti Mio neporušují autorské právo.

22 Patent- och marknadsdomstolen (Soud pro průmyslové vlastnictví a obchod) návrhu společnosti Asplund vyhověl, přičemž uvedl, že stoly z řady „Palais Royal“ jsou chráněny autorským právem jakožto díla užitého umění a jídelní stoly z nábytkové řady „Cord“ porušují autorské právo.

23 Společnost Mio podala proti rozhodnutí Patent- och marknadsdomstolen (Soud pro průmyslové vlastnictví a obchod) opravný prostředek ke Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Odvolací soud zasedající ve Stockholmu jako odvolací soud pro průmyslové vlastnictví a hospodářské věci, Švédsko), který je předkládajícím soudem.

24 Předkládající soud má v podstatě pochybnosti o tom, zda se na stoly z řady „Palais Royal“ jakožto „díla“ vztahuje autorskoprávní ochrana. Předkládající soud si klade otázku ohledně kritérií umožňujících určit originalitu určitého předmětu, aby mohl být považován za „dílo“ ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 2001/29 v souladu s judikaturou vycházející z rozsudku ze dne 12. září 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721).

25 Předkládající soud upřesňuje, že k tomu, aby mohl být určitý předmět považován za originální, je nezbytné a současně dostačující, odráží-li osobnost autora, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody. Bylo-li zhotovení určitého předmětu dáno technickými úvahami, určitými pravidly nebo jinými omezeními, v jejichž důsledku nezůstal žádný prostor pro tvůrčí svobodu, nelze se domnívat, že tento předmět vykazuje originalitu nezbytnou k tomu, aby byl dílem. Předkládající soud však poznamenal, že určitý předmět může takový požadavek

originality splňovat, i když bylo jeho zhotovení dáno technickými úvahami, nezabránilo-li takové omezení technickými úvahami autorovi, aby v tomto předmětu odrazil svou osobnost, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody.

26 Předkládající soud v tomto ohledu připomíná, že za účelem posouzení, zda je určitý předmět originálním výtvorem, musí zohlednit všechny relevantní okolnosti, jak existovaly při koncepci tohoto předmětu, nezávisle na vnějších faktorech, jež nastaly po vytvoření tohoto předmětu.

27 Přetrvává však nejistota ohledně způsobu, jakým má být konkrétní posouzení originality předmětu provedeno, a jaké skutečnosti musí být zohledněny při určení, zda předmět užitého umění odráží osobnost autora, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody.

28 Podle předkládajícího soudu stačí, že autor určitého předmětu měl určitý rozhodovací prostor a při vytváření předmětu skutečně učinil rozhodnutí odlišné povahy, že tato rozhodnutí nebyla vedena úvahami, pravidly nebo technickými požadavky a uvedená rozhodnutí se určitým způsobem odrazila v tomto předmětu a byla v něm vyjádřena. Takto široký výklad podle něj v praxi znamená, že posouzení originality určitého předmětu musí být založeno na samotném tvůrčím procesu a na rozhodnutích učiněných jeho autorem v průběhu tohoto procesu. Tento výklad podle něj rovněž znamená, že je třeba mít za to, že v zásadě všechna rozhodnutí učiněná tímto autorem v okamžiku vytvoření uvedeného předmětu, která nebyla vedena úvahami, pravidly nebo technickými požadavky, jsou rozhodnutí učiněná na základě tvůrčí svobody.

29 V tomto ohledu má předkládající soud za to, že podle uvedeného výkladu se posouzení originality určitého předmětu příslušným soudem soustřeďuje na tvůrčí proces a rozhodnutí učiněná jeho autorem během tohoto procesu, a nikoli na otázku, zda je samotný předmět nebo konečný výsledek tvůrčího procesu skutečně projevem umělecké tvorby. Otázka, zda je tento předmět dostatečně originální, se tak podle něj stává „otázkou dokazování, spíše než právní otázkou“.

30 Kromě toho předkládající soud poznamenává, že takový výklad požadavku originality určitého předmětu by tak vedl k uložení poměrně nízkých požadavků na rozhodnutí učiněná na základě tvůrčí svobody, která musí učinit jeho autor a která má tento předmět vyjadřovat. To by mohlo vést k tomu, že předměty, které nelze kvalifikovat jako „díla“, budou požívat autorskoprávní ochrany. Kromě toho by z toho mohlo vyplývat, že jednoduché předměty, které nebyly vytvořeny k uměleckým účelům nebo v každém případě nemají „uměleckou individualitu“, jsou chráněny jako díla.

31 Předkládající soud má za to, že rovněž hrozí, že nízký požadavek na originalitu předmětů užitého umění zbaví méně rozsáhlou ochranu (průmyslových) vzorů své podstaty. V tomto kontextu vyjadřuje tento soud pochybnosti o tom, jakým způsobem nízký požadavek na originalitu u předmětů užitého umění souvisí s požadavkem na individuální povahu nezbytnou pro získání ochrany jako (průmyslový) vzor. I když mají autorské právo a právo (průmyslových) vzorů odlišné cíle, nejeví se jako přiměřené, že by (průmyslový) vzor mohl být chráněn autorským právem jakožto dílo, třebaže nemá dostatečnou individuální povahu k získání ochrany jako (průmyslový) vzor. Jak podle předkládajícího soudu Soudní dvůr rozhodl v rozsudku ze dne 12. září 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), ačkoli lze ochranu (průmyslových) vzorů a autorskoprávní ochranu přiznat kumulativně jednomu a témuž předmětu užitého umění, připadá tato kumulace v úvahu pouze v určitých situacích. Velmi nízký požadavek na originalitu by přitom mohl vést k situaci, kdy by díla užitého umění mohla požívat kumulace ochrany ve většině případů.

32 Naproti tomu by bylo možné uvažovat o jiném výkladu, a sice že výchozím bodem pro posouzení otázky, zda předmět užitého umění odráží osobnost autora, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody, je samotný dotčený předmět. Tento předmět by měl sám o sobě odrážet osobnost jeho autora a vyjadřovat určitý stupeň umění nebo mít to, co se přinejmenším v minulosti ve Švédsku, a zejména v Německu, nazývalo „prahová úroveň originality“ („*verkshöjd*“). Posouzení provedené podle tohoto jiného výkladu by mohlo znamenat, že uvedený předmět musí mít určitou individuální povahu a musí být jistým způsobem jedinečný. Jinými slovy, tentýž předmět by měl představovat předmět, který dosáhl určitého stupně nezávislosti a originality a který vyjadřuje individualitu autora.

33 Za těchto podmínek se Svea Hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Odvolací soud zasedající ve Stockholmu jako odvolací soud pro průmyslové vlastnictví a hospodářské věci) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Jak je třeba provádět zkoumání směřující k určení, zda si předmět užitého umění zaslouží rozšířenou autorskoprávní ochranu jakožto dílo ve smyslu článků 2 až 4 směrnice [2001/29], a jaké prvky musí nebo by měly být zohledněny za účelem určení, zda tento předmět odráží osobnost autora, přičemž vyjadřuje jeho rozhodnutí učiněná na základě tvůrčí svobody? V tomto ohledu vyvstává zvláště otázka, zda se posouzení originality předmětu musí zaměřit na prvky vztahující se k tvůrčímu procesu a na vysvětlení poskytnutá autorem, pokud jde o konkrétní rozhodnutí, která při vytváření uvedeného předmětu učinil, nebo na prvky vztahující se k předmětu samotnému a ke konečnému výsledku tvůrčího procesu a na to, zda předmět sám působí uměleckým dojmem.

2) Za účelem odpovědi na první otázku a na to, zda předmět užitého umění odráží osobnost autora, přičemž vyjadřuje jeho rozhodnutí učiněná na základě tvůrčí svobody, jaký význam má skutečnost, že:
   a) tento předmět sestává z prvků, jejichž tvar je obecně dostupný;
   b) předmět je vyvinut z již známého (průmyslového) vzoru a představuje jeho variantu nebo zapadá do rámce současného trendu v oblasti tohoto (průmyslového) vzoru;
   c) totožné nebo podobné předměty byly vytvořeny před nebo – nezávisle a bez znalosti předmětu užitého umění, který má být chráněn jakožto dílo – po vytvoření dotčeného předmětu?

3) Jak musí být prováděno posouzení podobnosti a jaká podobnost je vyžadována při zkoumání toho, zda předmět užitého umění, který údajně porušuje autorská práva, spadá do působnosti ochrany díla a zda poškozuje výlučné právo, které má k dílu na základě článků 2 až 4 směrnice [2001/29] autor? V tomto ohledu jde zejména o určení, zda se má takové zkoumání týkat toho, je-li dílo rozeznatelné v předmětu, který údajně porušuje autorská práva, nebo toho, zda předmět, který údajně porušuje autorská práva, působí týmž celkovým dojmem jako uvedené dílo, případně jakých jiných prvků se musí toto zkoumání týkat.

4) Pro účely odpovědi na třetí otázku a na to, zda předmět užitého umění, který údajně porušuje autorská práva, spadá do působnosti ochrany díla a poškozuje výlučné právo k dílu, jaký význam má:
   a) míra originality tohoto díla pro rozsah jeho ochrany;
   b) skutečnost, že uvedené dílo a předmět užitého umění, který údajně porušuje autorská práva, sestávají z prvků, jejichž tvar je obecně dostupný nebo jsou vyvinuty z již známého (průmyslového) vzoru a představují jeho varianty nebo zapadají do rámce současného trendu v oblasti tohoto (průmyslového) vzoru;

c) skutečnost, že byl před vytvořením díla nebo – nezávisle a bez znalosti díla – po vytvoření tohoto díla vytvořen jiný totožný nebo podobný předmět?“

Věc C-795/23

34 Společnost USM již několik desetiletí vyrábí a uvádí na trh modulární nábytkový systém nesoucí název USM Haller. Tento nábytkový systém se vyznačuje lesklými chromovanými kulatými trubkami smontovanými prostřednictvím spojovacích koulí, které tvoří konstrukci, do které jsou zasazeny barevné kovové panely. Takto vytvořené konstrukce lze libovolně kombinovat a montovat na sebe nebo vedle sebe.

35 Společnost Konektra nabízí prostřednictvím svého internetového obchodu náhradní a rozšiřující díly pro modulární nábytkový systém USM Haller, jejichž tvar a z velké části i barva odpovídají součástem USM. Společnost Konektra se nejprve omezila pouze na prodej náhradních dílů, který společnost USM nezpochybnila, a následně v roce 2017 přepracovala koncepci svého internetového obchodu. Od roku 2018 uvádějí webové stránky společnosti Konektra seznam všech komponentů nutných pro kompletní montáž nábytku USM Haller a zobrazují také reklamu na uvedený nábytek s vyobrazením smontovaného nábytku. Navíc společnost Konektra nabízí svým zákazníkům montážní službu pro smontování dodaných náhradních dílů do kompletního nábytku, přičemž je k jejím dodávkám přiložen návod na montáž pro smontování kompletního nábytku.

36 Podle společnosti USM se společnost Konektra už neomezuje jen na nabízení náhradních dílů pro systém USM Haller, nýbrž též vyrábí, nabízí a uvádí na trh svůj vlastní nábytkový systém, který je totožný s jejím systémem. USM se domnívá, že nabídka společnosti Konektra zasahuje do jejího autorského práva k systému USM Haller jakožto k dílu užitého umění, nebo přinejmenším představuje nedovolené napodobení z hlediska práva hospodářské soutěže.

37 Společnost USM tedy podala proti společnosti Konektra žalobu „na zdržení se jednání, na poskytnutí informací a na předložení účtů“, jakž i „na náhradu nákladů spojených s výzvou ke zdržení se protiprávního jednání a na určení její povinnosti k zaplacení náhrady škody“. Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu, Německo) těmto návrhům vyhověl především na základě autorského práva.

38 Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo) naproti tomu v odvolacím řízení uvedené návrhy na základě autorského práva zamítl. Tento soud měl za to, že modulární nábytkový systém USM Haller není dílem užitého umění chráněným autorským právem, jelikož nesplňuje podmínky stanovené judikaturou Soudního dvora vycházející zejména z rozsudků ze dne 12. září 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), a ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle (C-833/18, EU:C:2020:461), aby mohl být považován za dílo užitého umění ve smyslu článků 2 až 4 směrnice 2001/29.

39 Společnosti USM i Konektra podaly proti rozhodnutí Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu) opravný prostředek *Revision* k Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), který je předkládajícím soudem.

40 Předkládající soud má za to, že řešení sporu v původním řízení závisí na výkladu pojmu „dílo“ ve smyslu čl. 2 písm. a), čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29, podle kterého musí mít předmět dva znaky, aby mohl být kvalifikován jako dílo, a sice že dotčený předmět musí být originální v tom smyslu, že musí být autorovým vlastním duševním výtvorem, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí

učiněných na základě tvůrčí svobody a zhotovení tohoto předmětu nemůže být dáno technickými úvahami, určitými pravidly nebo jinými omezeními, v jejichž důsledku nezůstal žádný prostor pro tvůrčí svobodu.

41 Předkládající soud v tomto ohledu připouští, že modulární nábytkový systém USM Haller představuje „dostatečné vyjádření“ ve smyslu druhého znaku v judikatuře vycházející z rozsudku ze dne 12. září 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), přičemž tento druhý znak předpokládá existenci předmětu, který lze dostatečně přesně a objektivně identifikovat, i když toto vyjádření není nutně trvalé. Podle předkládajícího soudu umožňuje modulární nábytkový systém USM Haller „objektivní identifikaci“, jelikož se skládá z omezeného počtu jednotlivých prvků, které jsou v systému vzájemně kombinovány a vytvářejí charakteristický a opakující se celkový dojem.

42 Předkládající soud v tomto ohledu nevylučuje možnost, že v případě předmětů užitého umění existuje vztah pravidla a výjimky mezi ochranou podle práva (průmyslových) vzorů a autorskoprávní ochranou v tom smyslu, že při přezkumu originality těchto předmětů podle autorského práva je třeba stanovit vyšší požadavky, pokud jde o rozhodnutí učiněná na základě tvůrčí svobody jejich autora, než pro jiné druhy předmětů.

43 Kromě toho uvádí, že vyvstává otázka, zda přezkum originality předmětu závisí na subjektivním pohledu jeho autora, nebo zda je třeba použít objektivní kritérium. Předkládající soud má v tomto ohledu za to, že judikatura Soudního dvora dosud jasně nestanovila, zda při posuzování originality předmětu mohou být zohledněny okolnosti, které nastaly mimo a po jeho vytvoření, jako je jeho prezentace na uměleckých výstavách nebo v muzeích, případně jeho uznání ze strany odborných kruhů.

44 Za těchto podmínek se Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Existuje u děl užitého umění vztah pravidla a výjimky mezi ochranou podle práva (průmyslových) vzorů a autorskoprávní ochranou v tom smyslu, že při zkoumání originality těchto děl z hlediska autorského práva je třeba na autorova rozhodnutí učiněná na základě jeho tvůrčí svobody klást vyšší požadavky, než je tomu v případě jiných druhů děl?

2) Je třeba se při zkoumání originality uvedených děl z hlediska autorského práva opírat (též) o subjektivní pohled autora, pokud jde o tvůrčí proces, a je zejména třeba, aby tento autor rozhodnutí, která činí na základě tvůrčí svobody, činil vědomě, aby je bylo možné považovat za taková rozhodnutí ve smyslu judikatury Soudního dvora?

3) V případě, že v rámci zkoumání originality týchž děl je třeba se rozhodujícím způsobem opřít o to, zda a do jaké míry je dotčené dílo objektivním vyjádřením umělecké tvorby: lze při tomto zkoumání zohlednit i okolnosti, které nastaly po okamžiku vzniku výtvoru, rozhodném pro účely posouzení originality tohoto díla, jako je jeho prezentace na uměleckých výstavách nebo v muzeích, případně jeho uznání ze strany odborných kruhů?“

Řízení před Soudním dvorem

45 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 13. května 2024 byly věci C-580/23 a C-795/23 spojeny pro účely ústní části řízení a rozsudku.

K předběžným otázkám

K první otázce ve věci C-795/23

46 Podstatou první otázky předkládajícího soudu ve věci C-795/23 je, zda směrnice 2001/29 musí být vykládána v tom smyslu, že mezi ochranou podle práva (průmyslových) vzorů a autorskoprávní ochranou existuje vztah pravidla a výjimky, takže při zkoumání originality předmětů užitého umění je třeba uplatnit vyšší požadavky, než jsou požadavky stanovené pro jiné druhy děl.

47 V projednávané věci se otázky předkládajícího soudu týkají specificky kvalifikace užitkového předmětu jako „díla“ ve smyslu směrnice 2001/29. Tento soud se snaží objasnit zejména dosah bodu 52 rozsudku ze dne 12. září 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), v němž měl Soudní dvůr za to, že ačkoli lze ochranu (průmyslových) vzorů a ochranu spojenou s autorským právem přiznat v souladu s unijním právem kumulativně jednomu a témuž předmětu, připadá tato kumulace v úvahu pouze v určitých situacích.

48 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pojem „dílo“ uvedený v čl. 2 písm. a) směrnice 2001/29 je, jak vyplývá z ustálené judikatury, autonomním pojmem unijního práva, který musí být vykládán a uplatňován jednotně a který předpokládá naplnění dvou kumulativních znaků. Tento pojem zaprvé předpokládá existenci originálního předmětu v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvorem. Zadruhé jsou jako dílo kvalifikovány pouze prvky, které jsou vyjádřením takového výtvoru (rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 29 a citovaná judikatura).

49 Pokud jde o první z těchto znaků, z judikatury vyplývá, že k tomu, aby mohl být určitý předmět považován za originální, je nezbytné a současně dostačující, odráží-li osobnost autora, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody. Naproti tomu v případě, že bylo zhotovení určitého předmětu dáno technickými úvahami, určitými pravidly nebo jinými omezeními, v jejichž důsledku nezůstal žádný prostor pro tvůrčí svobodu, nelze se domnívat, že tento předmět vykazuje originalitu nezbytnou k tomu, aby byl dílem (rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, body 30 a 31, jakož i citovaná judikatura).

50 Odraz osobnosti autora v předmětu, jehož ochrana je požadována, prostřednictvím rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody tohoto autora tedy představuje rozhodující podmínku pojmu „originalita“, a proto i autorskoprávní ochrany v unijním právu.

51 Naproti tomu, pokud jde o ochranu (průmyslových) vzorů buď podle směrnici 98/71 použitelné na (průmyslové) vzory zapsané v členském státě nebo pro členský stát, nebo podle nařízení č. 6/2002 použitelného na (průmyslové) vzory chráněné na úrovni Unie, použije se jiné kritérium objektivní ochrany, a sice kritérium novosti a individuální povahy. Toto kritérium se posuzuje ve vztahu ke starším (průmyslovým) vzorům a v tomto rámci každý (průmyslový) vzor, který se od nich dostatečně odlišuje, takže vyvolává odlišný celkový dojem, může požívat uvedené ochrany.

52 Toto rozlišení mezi kritérii ochrany lze vysvětlit tím, že ochrana (průmyslových) vzorů na straně jedné a autorskoprávní ochrana na straně druhé sledují odlišné cíle a podléhají odlišným režimům. Ochrana (průmyslových) vzorů se má totiž vztahovat na předměty, které – ač nové a individualizované – vykazují užitný charakter a jsou předurčeny k masové výrobě. Tato ochrana je dále určena k tomu, aby se uplatnila po omezenou dobu, avšak dostatečnou k zajištění návratnosti nezbytných investic do tvorby a výroby těchto předmětů, aniž by došlo

k nadměrnému narušení hospodářské soutěže. Ochrana spojená s autorským právem, jejíž doba trvání je podstatně delší, je pak vyhrazena předmětům, které si zaslouží být kvalifikovány jako díla (rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 50).

53 Z těchto důvodů přiznání autorskoprávní ochrany určitému předmětu chráněnému jako (průmyslový) vzor nemůže mít za výsledek to, že budou narušeny cíle a účinnost každé z těchto dvou ochran (rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 51).

54 Z toho zaprvé vyplývá, že předměty chráněné (průmyslovým) vzorem v zásadě nelze připodobnit předmětům představujícím díla chráněná směrnicí 2001/29 (rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 40). Zadruhé neexistuje žádný automatismus mezi přiznáním ochrany podle práva k (průmyslovým) vzorům a autorskoprávní ochrany. Zatřetí nelze zaměňovat podmínky této ochrany, a sice podmínky novosti a individuální povahy na straně jedné a podmínky originality na straně druhé.

55 Ačkoli se ochrana vyhrazená (průmyslovým) vzorům a ochrana poskytovaná autorským právem navzájem nevylučují (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 43) a mohou být přiznány kumulativně jednomu a témuž předmětu, tato kumulace je omezena na určité případy (rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 52), neboť autor má vytvořit jedinečné dílo odrážející jeho osobnost, které je jako takové chráněno v souladu se směrnicí 2001/29.

56 Mezi ochranou vyhrazenou (průmyslovým) vzorům a autorskoprávní ochranou však neexistuje vztah pravidla a výjimky.

57 Je tedy třeba mít za to, že (průmyslový) vzor lze kvalifikovat jako „dílo“ ve smyslu směrnice 2001/29, splňuje-li oba požadavky uvedené v bodě 48 tohoto rozsudku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 48) a originalita předmětů užitého umění musí být posuzována podle stejných požadavků, jako jsou požadavky používané při posuzování originality jiných druhů předmětů.

58 S ohledem na vše výše uvedené je třeba na první otázku ve věci C-795/23 odpovědět tak, že směrnice 2001/29 musí být vykládána v tom smyslu, že mezi ochranou podle práva (průmyslových) vzorů a autorskoprávní ochranou neexistuje vztah pravidla a výjimky, takže při zkoumání originality předmětů užitého umění je třeba uplatnit vyšší požadavky, než jsou požadavky stanovené pro jiné druhy děl.

K první a druhé otázce ve věci C-580/23, jakož i ke druhé a třetí otázce ve věci C-795/23

59 Podstatou první a druhé otázky ve věci C-580/23, jakož i druhé a třetí otázky ve věci C-795/23, položené předkládajícími soudy, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 2 písm. a), čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládány v tom smyslu, že při posuzování originality předmětů užitého umění je třeba zohlednit faktory související s tvůrčím procesem a se záměry jejich autora, nebo pouze faktory postřehnutelné v samotném předmětu. V tomto ohledu si předkládající soudy kladou otázku, jakou roli hrají při tomto posuzování další faktory, jako je použití již dostupných tvarů při vytváření dotčeného předmětu, to, že se jeho autor inspiruje existujícími předměty, možnost podobného nezávislého výtvoru nebo jeho uznání ze strany odborných kruhů.

K posouzení originality předmětů užitého umění

60 Pokud jde o posouzení kritéria originality, je třeba připomenout, že v projednávané věci si oba předkládající soudy kladou otázku ohledně způsobu, jakým musí být posuzována tvůrčí rozhodnutí učiněná při vytváření takových užitkových předmětů, jako je nábytek.

61 Z judikatury citované v bodech 48 a 49 tohoto rozsudku vyplývá, že k prokázání originality díla v autorském právu musí soud, jemuž byla věc předložena, posoudit, zda předmět, jehož ochrana je požadována, představuje vyjádření rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody, odrážejících osobnost autora.

62 Jak zdůraznil generální advokát v bodě 41 svého stanoviska, toto posouzení musí být provedeno s přihlédnutím ke zvláštní povaze dotčeného druhu děl. Díla užitého umění se totiž od jiných kategorií děl odlišují tím, že jsou na prvním místě užitkovými předměty. Takové předměty jsou přitom výsledkem know-how a rozhodnutí jejich tvůrců, přičemž tato rozhodnutí mohou být diktována technickými, ergonomickými nebo bezpečnostními omezeními nebo mohou plynout ze standardů či pravidel přijatých v dotčeném odvětví.

63 Soudní dvůr v tomto ohledu upřesnil, že určitý předmět, který splňuje podmínku originality, může požívat autorskoprávní ochrany, i když bylo jeho zhotovení zčásti dáno technickými úvahami, nezabránilo-li takové omezení technickými úvahami autorovi, aby v tomto předmětu odrážel svou osobnost, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 26).

64 Z judikatury totiž vyplývá, že kritérium originality nemůže být splněno složkami předmětu, které se vyznačují pouze svou technickou funkcí, neboť se autorskoprávní ochrana nevztahuje na myšlenky. Jestliže je vyjádření uvedených složek dáno jejich technickou funkcí, jsou totiž jednotlivé způsoby provedení myšlenky tak omezené, že daná myšlenka i dané vyjádření jsou zaměnitelné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 27 a citovaná judikatura).

65 Z toho vyplývá, že v autorském právu nelze presumovat tvůrčí povahu rozhodnutí autora předmětu. Soud rozhodující o otázce originality užitkového předmětu tak musí vyhledávat a identifikovat tvůrčí rozhodnutí v podobě tohoto předmětu, aby mohl prohlásit, že je chráněný autorským právem, přičemž je třeba upřesnit, že i když jeho autor učinil rozhodnutí, která nejsou diktována technickými nebo jinými omezeními, nelze presumovat tvůrčí povahu těchto rozhodnutí ve smyslu autorského práva (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 32).

66 Pokud jde o součásti užitkového předmětu, podléhají stejnému režimu jako předmět jakožto celek. Na součásti díla se tak vztahuje ochrana podle čl. 2 písm. a) směrnice 2001/29 za podmínky, že obsahují některé prvky, které jsou originálním vyjádřením autora tohoto díla, a pokud se jako takové podílejí na originalitě celého díla (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, body 38 a 39).

67 Je třeba dodat, že i když je pravda, že úvahy uměleckého a estetického rázu jsou součástí tvůrčí činnosti, skutečnost, že určitý vzor vyvolává takový účinek, nemůže sama o sobě předurčovat, zda tento vzor představuje duševní výtvor odrážející svobodnou volbu a osobnost jeho autora, a tedy splňuje požadavek originality (rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 54).

68 Skutečnost, že určitý vzor má vedle užitného účelu vlastní charakteristický vizuální efekt z estetického nebo uměleckého hlediska, proto nemůže sama o sobě odůvodnit, aby byl takový vzor kvalifikován jako „dílo“ ve smyslu směrnice 2001/29 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 55).

K zohlednění tvůrčího procesu a záměrů autora

69 Předkládající soudy se táží, zda originalita takového užitkového předmětu, jako je nábytek, jehož autorskoprávní ochrana je požadována v projednávané věci, musí být posuzována zejména s ohledem na záměry jeho autora během procesu tvorby.

70 Z judikatury připomenuté v bodech 48 a 49 tohoto rozsudku vyplývá, že k tomu, aby mohl být určitý předmět považován za originální výtvor, je nezbytné a současně dostačující, „odráží-li“ osobnost autora, přičemž je „výrazem“ jeho rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody.

71 Jak generální advokát zdůraznil v bodě 45 svého stanoviska, použití výrazů „odráží“ a „výrazem“ přitom jasně naznačuje, že taková rozhodnutí a osobnost autora musí být v předmětu, jehož ochrana je požadována, viditelné.

72 Pokud jde o druhý znak uvedený v bodě 48 tohoto rozsudku, Soudní dvůr upřesnil, že pojem „dílo“ uvedený ve směrnici 2001/29 nutně vyžaduje existenci dostatečně přesně a objektivně identifikovatelného předmětu. Zaprvé totiž musí mít orgány pověřené dohledem nad ochranou výlučných práv spjatých s autorským právem možnost jasně a přesně se obeznámit s takto chráněným předmětem. Totéž platí pro třetí osoby, vůči nimž se může uplatňovat ochrana, které se autor tohoto předmětu dovolává. Zadruhé pak nutnost odstranit z procesu identifikace tohoto předmětu veškeré subjektivní prvky, které jsou na újmu právní jistotě, předpokládá, že byl daný předmět vyjádřen objektivně (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, body 32 a 33, jakož i citovaná judikatura).

73 Jak bylo připomenuto v bodě 65 tohoto rozsudku, soud, který má přezkoumat otázku originality určitého předmětu, musí vyhledávat a identifikovat tvůrčí rozhodnutí „v podobě“ tohoto předmětu, aby mohl prohlásit, že je jakožto dílo chráněný autorským právem.

74 Tento požadavek na existenci identifikovatelného předmětu vychází ze základní zásady autorského práva, podle které jsou chráněny nikoli myšlenky, nýbrž pouze jejich vyjádření (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 27). Autorovy záměry přitom náležejí do oblasti myšlenek. Mohou být tedy chráněny pouze v rozsahu, v němž je autor vyjádřil v dotčeném díle.

75 Soud, který rozhoduje o otázce originality tohoto předmětu, tedy může zohlednit tvůrčí proces a záměry autora za podmínky, že jsou tyto faktory vyjádřeny v samotném předmětu, aniž může své posouzení rozhodujícím způsobem založit na uvedených faktorech.

K zohlednění jiných faktorů

76 Předkládající soudy se táží, jaký význam je třeba při posuzování originality předmětu užitého umění přikládat takovým faktorům, jako je použití již dostupných tvarů jeho autorem, to, že se tento autor inspiruje existujícími předměty, existence podobného nezávislého výtvoru nebo

možnost tohoto výtvoru anebo také okolnosti, které nastaly po vytvoření tohoto předmětu, jako je jeho prezentace na uměleckých výstavách nebo v muzeích, nebo obecněji jeho uznání ze strany odborných kruhů.

77 Je nutno připomenout, že podle ustálené judikatury za účelem posouzení, zda je určitý předmět originálním výtvorem, a je tak chráněn autorským právem, přísluší soudu, jemuž byla věc předložena, aby zohlednil všechny relevantní okolnosti projednávaného případu, jak existovaly při koncepci tohoto předmětu, nezávisle na vnějších faktorech, jež nastaly po vytvoření (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 37).

78 Zaprvé, jak v tomto ohledu připomněl generální advokát v bodě 54 svého stanoviska, skutečnost, že autor použije předmět s již dostupnými tvary, sama o sobě nevylučuje jeho originalitu. Předmět sestavený pouze z dostupných tvarů může být totiž originální, pokud jeho autor při jejich uspořádání vyjádřil tvůrčí rozhodnutí.

79 Zadruhé, pokud jde o případ, kdy byl autor určitého předmětu inspirován existujícími předměty, autorskoprávní ochrana se omezí na identifikaci tvůrčích prvků, které jsou vlastní tomuto autorovi. Pokud je totiž dotčený předmět „variantou“ existujícího díla pocházejícího od téhož autora a ve své podstatě originálním dílem, může se na něj vztahovat autorskoprávní ochrana, pokud převzaté tvůrčí prvky v tomto předmětu zůstanou a odrážejí osobnost tohoto autora. Naproti tomu, pokud jsou autoři rozdílní, musí být tento předmět považován za inspirované dílo, tedy dílo, které nepřebírá tvůrčí prvky jiného díla jako takové, ale které se jím inspiruje jiným způsobem. I toto nové dílo však může jako takové požívat této ochrany za podmínky, že jsou splněny požadavky stanovené judikaturou citovanou v bodě 48 tohoto rozsudku.

80 Zatřetí je třeba konstatovat, že i když autorské právo nestanoví podmínku novosti, může vytvoření předmětů, které jsou totožné s určitým předmětem nebo mu jsou podobné, jiným autorem před jeho vytvořením představovat relevantní indicii o nízkém stupni, případně absenci originality tohoto předmětu. Nic to však nemění na tom, že v případě předmětů užitého umění, kdy různá omezení vyplývající z jejich technické funkce omezují svobodu autorů, nelze zcela vyloučit možnost, že dva autoři učinili nezávisle na sobě podobná, případně totožná tvůrčí rozhodnutí.

81 Konečně začtvrté, pokud jde o takové okolnosti, jako je prezentace předmětu na uměleckých výstavách nebo v muzeích a jeho uznání ze strany odborných kruhů, tyto okolnosti, které nastaly mimo a po jeho vytvoření, nejsou v souladu s judikaturou citovanou v bodě 77 tohoto rozsudku jako takové nezbytné ani určující.

82 S ohledem na vše výše uvedené je třeba na první a druhou otázku ve věci C-580/23 a na druhou a třetí otázku ve věci C-795/23 odpovědět tak, že čl. 2 písm. a), čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládány v tom smyslu, že dílo ve smyslu těchto ustanovení tvoří předmět, který odráží osobnost autora, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody. Svobodná a tvůrčí nejsou nejen rozhodnutí diktovaná různými omezeními, zejména technické povahy, která svazují tohoto autora při tvorbě tohoto předmětu, ale i rozhodnutí, která, byť jsou svobodná, neodrážejí osobnost autora tím, že by uvedenému předmětu přiznávala aspekt jedinečnosti. Takové okolnosti, jako jsou záměry uvedeného autora během tvůrčího procesu, jeho zdroje inspirace a užívání již dostupných tvarů, možnost podobného nezávislého výtvoru nebo uznání téhož předmětu ze strany odborných kruhů mohou být případně zohledněny, ale v žádném případě nejsou nezbytné ani určující pro prokázání originality předmětu, jehož ochrana je požadována.

Ke třetí a čtvrté otázce ve věci C-580/23

83 Podstatou třetí a čtvrté otázky předkládajícího soudu ve věci C-580/23, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 2 písm. a), čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládány v tom smyslu, že pro konstatování porušení autorských práv je třeba zaprvé určit, zda tvůrčí prvky byly do předmětu převzaty rozpoznatelným způsobem, nebo zda je v tomto ohledu dostatečný tentýž celkový dojem, a zadruhé zohlednit stupeň originality dotčeného díla a existenci podobného výtvoru.

84 V tomto ohledu je třeba v prvé řadě připomenout, že v autorském právu je jeho porušení důsledkem užití díla bez svolení jeho autora (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 21).

85 Soudní dvůr rozhodl, že neoprávněné užití díla může představovat takové porušení, i když se týká relativně méně významného prvku tohoto díla, pokud tento prvek jako takový vyjadřuje vlastní duševní výtvor autora (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, bod 47).

86 Za účelem konstatování porušení autorského práva tedy přísluší předkládajícím soudu, aby zaprvé konstatoval neoprávněné užití alespoň originálních tvůrčích prvků chráněného díla a zadruhé určil, zda tyto prvky, tedy prvky, které jsou vyjádřením rozhodnutí odrážejících osobnost autora tohoto díla, byly rozpoznatelným způsobem převzaty do předmětu, který údajně porušuje autorské právo (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 29. července 2019, Pelham a další, C-476/17, EU:C:2019:624, bod 39).

87 Naproti tomu pro účely posouzení porušení autorského práva podle čl. 2 písm. a), čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29 nemůže být rozhodující srovnání celkového dojmu vyvolaného každým z kolidujících předmětů, jelikož se toto kritérium týká ochrany (průmyslových) vzorů.

88 Ve druhé řadě, pokud jde o zohlednění stupně originality chráněného díla, je třeba připomenout, že naplňuje-li předmět znaky uvedené v bodě 48 tohoto rozsudku, a je-li tedy dílem, musí jako takový požívat autorskoprávní ochrany v souladu se směrnicí 2001/29, přičemž je třeba podotknout, že šíře této ochrany nezávisí na stupni tvůrčí svobody autora, a tato ochrana tedy není menšího rozsahu než ochrana, které požívá každé dílo, na něž se tato směrnice vztahuje (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. září 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, bod 35).

89 V tomto ohledu je nutno zdůraznit, že Soudní dvůr rozhodl, zejména pokud jde o užitkové předměty, že existence různých možných forem, které umožňují dosažení téhož technického výsledku, třebaže umožňuje konstatovat existenci možnosti volby, není určující pro posouzení faktorů, kterými se řídila volba učiněná jejich autorem. Stejně tak vůle údajného porušovatele autorského práva není v rámci takového posouzení relevantní (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, bod 35).

90 Ve třetí řadě, pokud jde o existenci společného zdroje inspirace pro dva kolidující předměty, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 71 svého stanoviska, pokud oba dotčené předměty vycházejí z téhož díla, nebo ze staršího (průmyslového) vzoru, pouze „nové“ tvůrčí prvky jsou v odvozeném díle originální a pouze převzetí těchto nových prvků zakládá případné porušení autorského práva. Dále pak pouhá skutečnost, že je sledován tentýž trend nebo tentýž umělecký proud, jaký sleduje autor dřívějšího díla, nepředstavuje takové porušení, pokud nejsou převzaty konkrétně identifikovatelné tvůrčí prvky tohoto dřívějšího díla.

91 Konečně, pokud jde o existenci podobného nezávislého výtvoru, i když jsou možnosti tvořivosti v případě předmětů užitého umění omezené z technických důvodů, taková situace není zcela vyloučena a za předpokladu, že by byla prokázána, nezakládá porušení autorského práva. Za účelem konstatování případného porušení autorského práva přísluší soudu, kterému byla věc předložena, aby posoudil skutečnou existenci takového podobného nezávislého výtvoru s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem projednávané věci, tak jak existovaly v okamžiku vytvoření dotčených předmětů, nezávisle na vnějších faktorech následujících po tomto vytvoření. Pouhá možnost, že taková situace nastane, nemůže odůvodnit odepření autorskoprávní ochrany.

92 S ohledem na vše výše uvedené je třeba na třetí a čtvrtou otázku ve věci C-580/23 odpovědět tak, že čl. 2 písm. a), čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládány v tom smyslu, že pro konstatování porušení autorského práva je třeba určit, zda tvůrčí prvky chráněného díla byly převzaty do předmětu, který údajně porušuje autorské právo, rozpoznatelným způsobem. Tentýž celkový dojem vyvolaný dvěma kolidujícími předměty a stupeň originality dotčeného díla nejsou relevantní. Možnost podobného výtvoru nemůže odůvodnit odepření ochrany.

K nákladům řízení

93 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporům probíhajícím před předkládajícími soudy, jsou k rozhodnutí o nákladech řízení příslušné uvedené soudy. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti**

musí být vykládána v tom smyslu, že

mezi ochranou podle práva (průmyslových) vzorů a autorskoprávní ochranou neexistuje vztah pravidla a výjimky, takže při zkoumání originality předmětů užitého umění je třeba uplatnit vyšší požadavky, než jsou požadavky stanovené pro jiné druhy děl.

2) **Článek 2 písm. a), čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29**

musí být vykládány v tom smyslu, že

dílo ve smyslu těchto ustanovení tvoří předmět, který odráží osobnost autora, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě tvůrčí svobody. Svobodná a tvůrčí nejsou nejen rozhodnutí diktovaná různými omezeními, zejména technické povahy, která svazují tohoto autora při tvorbě tohoto předmětu, ale i rozhodnutí, která, byť jsou svobodná, neodrážejí osobnost autora tím, že by uvedenému předmětu přiznávala aspekt jedinečnosti. Takové okolnosti, jako jsou záměry uvedeného autora během tvůrčího procesu, jeho zdroje inspirace a užívání již dostupných tvarů, možnost podobného nezávislého výtvoru nebo uznání téhož předmětu ze strany odborných

kruhů mohou být případně zohledněny, ale v žádném případě nejsou nezbytné ani určující pro prokázání originality předmětu, jehož ochrana je požadována.

3) Článek 2 písm. a), čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29

musí být vykládány v tom smyslu, že

pro konstatování porušení autorského práva je třeba určit, zda tvůrčí prvky chráněného díla byly převzaty do předmětu, který údajně porušuje autorské právo, rozpoznatelným způsobem. Tentýž celkový dojem vyvolaný dvěma kolidujícími předměty a stupeň originality dotčeného díla nejsou relevantní. Možnost podobného výtvoru nemůže odůvodnit odepření ochrany.

Podpisy